

Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání ve školní družině

Motto : „ Děti a hodiny nemůžeme pořád natahovat, musíme je taky někdy nechat běžet.“

Jean Paul

**Krhanice 149
Školní družina při ZŠ
25742 Krhanice**

Obsah:

1. Identifikační údaje ZŠ
2. Úvod
3. Charakteristika ŠD
 - 3.a – podmínky materiální
 - 3.b – podmínky ekonomické
 - 3.c – podmínky personální
 - 3.d – podmínky pro přijímání žáků do ŠD
 - 3.e – podmínky bezpečnostní a hygienické
4. Další podmínky pro vzdělávání žáků se specifickými vzdělávacími potřebami
 - 4.a – se zdravotním postižením
 - 4.b – se zdravotním znevýhodněním
 - 4.c – se sociálním znevýhodněním
 - 4.d – mimořádně nadané děti
5. Charakteristika ŠVP pro zájmové vzdělávání
 - 5.a – cíle vzdělávání v ŠD
 - 5.b – časový plán vzdělávání
 - 5.c – formy vzdělávání
 - 5.d – vzdělávací obsah
6. Klíčové kompetence
7. Dokumentace
8. Přílohy
9. Evaluace
10. Program zájmového vzdělávání

1. Identifikační údaje ŠD

Školní družina při základní škole Krhanice
257 42 Krhanice

Telefon ZŠ : 317 702 146

Telefon ŠD : 731 657 872

Email ZŠ : reditelstvizskrhanice.cz

IČ : 75033453

Ředitel ZŠ : Mgr. Petr Stříbný

Vedoucí vychovatelka: Vladimíra Čaplická

Koordinátor : Ing. Marie Vondráčková

Platnost: od 1.9. 2012, cyklický na 5 let

Krhanice: 31. 8. 2012

Schválil: ředitel ZŠ Krhanice

.....

2. Úvod :

Školní družina je součástí školy a vyplňuje volný čas žáků mezi a po vyučování. Není pokračováním školního vyučování a neměla by být chápána ani jako pouhá sociální služba či hlídání dětí. Pedagogická práce v ŠD má svá specifika – dětem zabezpečuje odpočinek, rekreaci, ale i zájmové využití volného času. Dítě by si mělo v ŠD především odpočinout, prohlubovat vztahy mezi vrstevníky, realizovat se v činnostech, které ho baví, poznávat a rozvíjet své zájmy. Školní družina je důležitý výchovný partner rodiny a školy, plní vzdělávací cíle, rozvíjí specifické nadání dětí. Pomáhá dětem překonávat jejich handicap, má důležitou roli v prevenci sociálně patologických jevů.

3. Charakteristika ŠD :

Naše ŠD je součástí ZŠ, má 2 smíšená **oddělení** s maximální kapacitou **60 dětí**.

Slouží k výchově, vzdělávání, rekreaci žáků. Naše činnost vychází z pedagogiky volného času. Cílem je snaha o vytvoření místa pro odpočinek po vyučování a zároveň přispět k cílenému ovlivňování volného času dětí. Vzdělávání v naší ŠD plně akceptuje ŠVP školy včetně jeho cílů a klíčových kompetencí.

Zájmové vzdělávání v ŠD naplňuje obecné cíle vzdělávání dané školským zákonem č.561/2004 Sb.

3a Materiální podmínky

Školní družina využívá vlastní prostory – upravenou suterénní místnost a učebnu přípravné třídy. Využívá i ostatní prostory ZŠ : tělocvičnu, cvičnou kuchyňku, počítačovou pracovnu, učebnu s projekční tabulí, koutky se stoly na stolní tenis v přízemí budovy, hřiště při ZŠ, ostatní venkovní prostory v areálu školy i vhodné okolí, které nabízí mnoho možností k zajímavým vycházkám.

ŠD je vybavena pro hru dětí na koberci (ostatní plocha je PVC) a pro činnosti u stolků. Nábytek je barevný, úložná stěna na hry a hračky je přizpůsobena potřebám dětí. Stoly se židličkami jsou různých výšek - pro malé i větší děti.

Herna je vybavena počítačem, televizorem a vhodnou audiovizuální technikou. Hry, hračky a časopisy jsou vybírány přiměřeně věku dětí. Postupně dle finančních podmínek a možností doplňujeme pomůcky a potřeby pro ŠD na různé zájmové činnosti, sportovní náčiní, hračky aj.

3b. Ekonomické podmínky

Školní družina vybírá úplatu za zájmovou činnost. Výši úplaty (na vybavení a provoz) a splatnost stanoví ředitel ZŠ vnitřním předpisem. Výše úplaty je konkretizována v aktuálním Řádu ŠD. Školné se platí bezhotovostně na účet ZŠ nebo hotově v kanceláři školy ve dvou splátkách za školní rok. Úplata může být rozdělena na čtyři splátky. V odůvodněných případech může být po doložení patřičných dokumentů prominuta.

3c. Podmínky personální

Vzdělávání v zájmových činnostech zajišťují dvě plně kvalifikované vychovatelky, které si průběžně prohlubují vzdělání v akreditovaných kurzech MŠMT ČR a programech DVP, samostudiem, sledováním nových publikací, knih, odborných článků v časopisech.

3.d Podmínky pro přijímání žáků

Do ŠD jsou přijímáni **žáci z přípravné třídy a 1. – 3. ročníku**, v případě volné kapacity i žáci 4. a 5. ročníku, ve výjimečných odůvodněných případech i žáci II. stupně, s řádně vyplněnou přihláškou, **odevzdanou zákonným zástupcem včas.**

Termín zápisu do ŠD určí ředitel ZŠ a bude zveřejněn na obvyklých místech (web stránky ZŠ, nástěnky u ZŠ i ŠD).

O přijetí žáka do ŠD rozhoduje ředitel ZŠ.

Rozhodnutí o nepřijetí obdrží zákonný zástupce písemně.

Přihláška do ŠD je platná jeden školní rok.

Doklad o ukončení školního roku se v ŠD nevydává.

3.e Podmínky bezpečnostní a hygienické

Prostor ŠD je vybaven umyvadlem, odpovídajícím zářivkovým osvětlením, koberec je pravidelně vysáván, PVC myté mokrou cestou, místnost je větrána okny.

Každé oddělení ŠD se naplňuje maximálně do počtu **30** žáků, při vycházkách maximálně na **25** žáků na jednu vychovatelku.

Žáci dbají pokynů vychovatelek, dodržují bezpečnost při všech činnostech.

Děti z přípravné a 1. třídy předávají vychovatelce třídní učitelé, ostatní žáci přicházejí z ŠJ či odpoledního vyučování do ŠD individuálně.

Vychovatelky jsou zodpovědné za žáky v ŠD, **za žáky, kteří se nedostaví do ŠD, nezodpovídají.**

Lékárnička pro 1. pomoc je umístěna a volně přístupná v kmenové třídě ŠD a sborovně ZŠ.

Telefonní čísla zákonných zástupců žáků jsou zaznamenána v TK ŠD pro okamžité informování rodičů.

Vychovatelky jsou zdravotně proškoleny, kniha úrazů je dostupná ve sborovně.

Na počátku školního roku jsou žáci poučeni o bezpečnosti a společenských normách v ZŠ, ŠD, ŠJ na společných akcích a vycházkách. O poučení je veden záznam v TK ŠD. V případě úrazu jsou žáci opakovaně poučeni o prevenci a bezpečnosti.

K bezproblémovému chodu ŠD je třeba vést žáky k příznivému sociálnímu klimatu, vzájemnému respektu, k přátelskému vztahu a slušnému chování ke spolužákům a pracovníkům školy. Je nutno naučit je asertivně řešit konflikty, bránit se šikaně a patologickým jevům.

Projevy šikany mezi žáky vychovatelka okamžitě řeší.

Žáci jsou seznamováni s nebezpečím a důsledky používání návykových látek.

Nevolnost, sebemenší poranění popř. chování, které neodpovídá pravidlům Řádu ŠD, ihned žák

ohlásí vychovatelce, která zajistí nápravu a popř. vyrozumí rodiče.

Všechny děti jsou povinny dbát o svou bezpečnost a své zdraví a také o bezpečnost a zdraví svých spolužáků. Vykonávají pouze činnosti, které odpovídají jejich schopnostem, zdravotní způsobilosti a jsou věkově přiměřené.

Podmínky BOZP v ŠD vycházejí z ŠVP školy, zabývá se jimi Řád ŠD.

Zákonní zástupci i děti mají povinnost prokazatelně se s těmito dokumenty seznámit a respektovat je.

Ředitel ZŠ může v případě závažného porušení řádu ŠD rozhodnout o podmíněčném vyloučení, či vyloučení žáka ze ŠD.

Zajištění pitného režimu je možné z automatu nebo ze sirupů, které si děti přinesou z domova.

4. Další podmínky pro vzdělávání žáků se specifickými vzdělávacími potřebami.

4.a Děti se zdravotním postižením

Vzhledem k tomu, že budova ZŠ není bezbariérová, nejsme schopni zajistit adekvátní prostředí pro děti s poruchami hybnosti – vozičkáře.

Pro ostatní děti s psychickými, fyzickými či kombinovanými vadami (podle stupně jejich znevýhodnění při jejich začleňování do volnočasových aktivit) je věnována průběžná zvláštní pozornost. Snažíme se o zvýšenou motivaci, individuální přístup a pomoc, výrazně chválíme i malé úspěchy a pokroky v práci.

Pomáháme při integraci do kolektivu.

4.b Děti zdravotně znevýhodněné (po delší nemoci či delší nepřítomnosti z jiných důvodů)

Individuelně pomáháme dětem s opětovným začleňováním do kolektivu, u menších dětí se opětovně soustředíme na upevňování návyků.

4.c Děti sociálně znevýhodněné (děti cizinců.....)

Individuelně pomáháme dětem překonávat jazykovou bariéru (vysvětlujeme pojmy...)

Pomáháme začleňovat se do kolektivu

4.d Mimořádně nadané děti.

Pro rozvoj talentovaných jedinců nabízí ŠD další doplňkové aktivity v oblasti jejich zájmů.

Pomáhají ostatním, připravují pro ně různé úkoly, kvízy, soutěže a prezentace.

5. Charakteristika ŠVP pro zájmové vzdělávání.

5.a Cíle vzdělávání

Vycházejí z obecných cílů vzdělávací soustavy § 2, odst. 2 Školského zákona, navazují na cíle stanovené školním ŠVP vlastní ZŠ.

Cílem výchovně vzdělávací činnosti je utvářet všestranně a harmonicky rozvinutou tvůrčí osobnost s ohledem na biologický, psychický a sociální rozvoj

- prožívat radostné chvíle, pocity jistoty a bezpečí
 - podněcovat k tvořivému myšlení, logickému uvažování a řešení problémů
 - osvojovat si základy slušného chování a vystupování
 - komunikovat, spolupracovat, respektovat druhé a být respektován
 - využívat poznatky získané ve vyučování, vhodně na ně v zájmových činnostech navazovat a
 - vytvářet prostor pro odpočinek a relaxaci
 - pohybové dovednosti dětí a uplatňovat je k odpočinku a relaxaci
- K naplnění cílů si ŠD stanovila činnosti, jimiž chce program naplňovat.

5.b Časový plán vzdělávání

Provoz ŠD: 6:30 – 7:35 hodin
(Po – Pá) 11:40 – 17:00 hodin

- 6:30 – 7:35 hodin – individuální klidová zájmová činnost
- 11:40 – 12:15 hodin – hygiena, oběd
- 12:15 – 13:30 hodin- společná četba, prezentace, tematické rozhovory
zájmové činnosti se zaměřením na estetickou, pracovní
technickou, přírodovědnou, dopravní činnosti
- 13:30 – 15:00 hodin – tematické vycházky
tělovýchovná, branná, sportovní zájmová činnost
- 15:00 – 15:15 hodin – hygiena, svačina
- 15:15 – 16:00 hodin – příprava na vyučování, didaktické hry
- 16:00 – 17:00 hodin – individuální činnosti v herně ŠD

Změna programu vyhrazena.

Při nevyzvednutí žáka zákonným zástupcem do konce stanovené provozní doby ŠD, vychovatelka telefonicky kontaktuje zákonné zástupce. Pokud je zákonný zástupce nedostupný, kontaktuje vedení ZŠ.

Při opakovaném pozdním vyzvedávání kontaktuje Policii ČR.

Vzdělávací program pro ŠD je vytvořen na dobu 3 let, je cyklický. Obsahuje výběr možných činností, ze kterých budeme aktuálně volit, umožňuje tvořivě reagovat na změny a různou skladbu dětí v odděleních.

5c. Formy vzdělávání.

1. **Pravidelné činnosti** – dané týdenní skladbou (společná četba, vycházky...) odpočinkové činnosti /aktivní odpočinek, rekreační činnosti, zájmové činnosti.../sebeobslužné činnosti-
žák si osvojuje návyky osobní hygieny, učí se kultuře stolování, chování ve společnosti, pečuje o pořádek a čistotu svého okolí.

2. **Příležitostné činnosti** – větší akce, které nejsou zahrnuty do týdenní skladby činností /soutěže, besedy, prezentace, oslavy, besídky, diskotéky.../

3. **Spontánní aktivity** – průběžné klidové činnosti po obědě, při pobytu venku, po organizované činnosti, při ranních a koncových činnostech

Příprava na vyučování – didaktické hry, soutěže a další činnosti, které rozšiřují poznatky, psaní domácích úkolů.

Osvětová činnost – informace pro žáky v oblasti prevence soc.patologických jevů.

Činnost ŠD se uskutečňuje těmito formami:

- turnaje, soutěže
- rozhovory, komunitní kruh, práce ve skupinách, besedy, prezentace, jazykolamy, společná četba
- vycházky, exkurze, pohybové hry ve třídě, na hřišti, výlety
- testy, kvízy, tajenky, hádanky, rébusey, smyslové hry, hry podporující rozvoj fantazie, dramatizace, námětové hry s nápodobou....

5d. Vzdělávací obsah

Základním smyslem je, aby si žák utvořil základní představu o životě a světě, který jej obklopuje. Žáci se učí vše chápat z různých pohledů a používat různé přístupy a metody řešení. Činnosti jsou pro žáka dobrovolné, snažíme se, aby byly zajímavé, pestré, přitažlivé. Vychovatelka nabízí, zapojuje, rozvíjí a posiluje kompetence.

Obsah vzdělávání v naší ŠD je rozdělen do 5 integrovaných bloků, které poskytují žákům znalosti a dovednosti o světě, přírodě, společnosti, historii, rodině a učí je vnímat vztahy mezi lidmi. Témata prolínají „výchovy“, které jsou součástí činnosti ve ŠD.

6. Klíčové kompetence

V ŠD se snažíme o získávání znalostí, schopností a praktických dovedností a s nimi souvisejících postojů i hodnotových orientací u dětí. Získané klíčové kompetence jedinci potřebují pro svou osobní realizaci, k začlenění do společnosti a zaměstnání. V ŠD tyto kompetence přiměřeně svým možnostem především. POSILUJEME A ROZVÍJÍME. V mnoha případech jednou činností posílujeme více kompetencí.

1. Kompetence k učení - KU

Žák se učí s chutí, práci dokončí, využívá vhodné způsoby, kriticky zhodnotí svůj výkon, učí se vědomě. Žák pochopí nutnost přípravy na vyučování. Všímá si souvislostí mezi jevy, pozoruje a experimentuje, získává vědomosti z různých pramenů a zdrojů, získané poznatky dává do souvislostí, uplatňuje je v praktických situacích.

2. Kompetence k řešení problémů - KŘP

Žák si všímá dění i problémů, učí se je pochopit, přemýšlí o nesrovnalostech a příčinách, přemýšlí a plánuje řešení problémů, hledá různé způsoby řešení. Chápe, že vyhýbání se problémům nevede k cíli, rozlišuje správná a chybná řešení, dovede se přizpůsobit změnám, svá rozhodnutí se učí obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí. Překonává obtíže, činnosti dokončuje.

3. Kompetence komunikativní - KK

Žák ovládá řeč i mimoslovní komunikaci, myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, vyjadřuje vhodně formulovanými větami, umí vyjádřit vlastní názor. Komunikuje bez ostychu, zapojuje se do diskuze, umí řešit konflikty, umí vyjadřovat kladné pocity. Umí se vyjádřit i písemně, umí naslouchat. Využívá informační a komunikační prostředky z informací si vybírá. Komunikuje kultivovaně.

4. Kompetence sociální a interpersonální - KSI

Žák se učí plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, odhaduje rizika svých nápadů, k povinnostem přistupuje odpovědně, samostatně se rozhoduje, nese důsledky. Projevuje citlivost a ohleduplnost, rozpozná vhodné a nevhodné chování. Ve skupině spolupracuje, dokáže se prosadit i podřídit, respektuje dohodnutá pravidla, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi. Přispívá k upevnování dobrých mezilidských vztahů.

5. Kompetence občanské - KO

Žák si uvědomuje svá práva i práva druhých, vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu a dovede se jim bránit. Chová se zodpovědně, dbá na osobní zdraví své i druhých. Váží si tradice a kulturního dědictví, které chrání, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům a chrání životní prostředí. Respektuje hodnoty národa, etnika a sociální či profesní skupiny. Chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy.

6. Kompetence k trávení volného času - KTVČ

Žák umí účelně trávit volný čas, umí si vybrat z nabídky zájmových činností, rozvíjí své zájmy v různých činnostech. Rozvíjí schopnost aktivního trávení volného času jako protipól stresových situací a jednostranné zátěže ze školního vyučování. Rozpozná nevhodné nabídky pro trávení volného času a umí je odmítnout.

7. Kompetence pracovní - KP

Žák používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, pracuje kvalitně s výhledem nejen na funkčnost, ale i citový výsledek výrobku, využívá získaných zkušeností v zájmu vlastního rozvoje a přípravy na povolání.

7. Dokumentace

Povinná dokumentace vedená v každém oddělení ŠD :

Přihláška do ŠD (Zápisní lístek) – pro žáky, kteří jsou přihlášení k pravidelné docházce

Přehled výchovně vzdělávací práce

Docházkový sešit

8. Přílohy

Řád ŠD

9. Evaluace

Individuelní – průběžné hodnocení činností

Týmová – jedenkrát ročně hodnotíme plnění ročního plánu, provádíme doplnění, změny, hledáme nové metody, aktivity.

Zpětná vazba od dětí rodičů – snažíme se o dobrou spolupráci s rodiči.

10. Program zájmového vzdělávání

ŠVP pro zájmové vzdělávání je otevřený dokument, tj. že může být podle potřeby doplňován a aktualizován, je rozdělen do pěti integrovaných bloků.

Integrované bloky:

A) Škola, kamarádi, můj dům a okolí

cíle: Seznámit se s novými kamarády, s novým prostředím, začlenit se do kolektivu, spolupracovat, navazovat nová přátelství, dobré vztahy, rozvíjet komunikační dovednosti.

Poznávat okolí své školy a bydliště, umět se orientovat, znát adresu a všechny své blízké, chovat se bezpečně při cestě do školy, chránit si své zdraví.

B) Udělej si sám, změny v přírodě, tradiční svátky

cíle: Umět se chovat v přírodě, vhodně se oblékat dle ročního období, umět ošetřit drobné poranění.

Seznamovat se s různými pracovními a výtvarnými technikami, dodržovat bezpečnost a hygienu.

Umět vysvětlit tradice a zvyky, rozvíjet estetické cítění.

C) Zimní flora a fauna, zimní sporty

cíle: Seznamovat se se změnami v přírodě, životem zvířat a rostlin, umět je poznávat a pomáhat jim.

Bezpečně provozovat zimní sporty, vědět jak se otužovat a předcházet nemocem, relaxovat.

D) Jaro a jarní svátky, ochrana přírody

cíle: Seznámit se s bylinami i dřevinami, umět je pojmenovat.

Seznámit se s tradicemi a zvyky Velikonoc.

Den Země - umět chránit přírodu.

E) Významné památky v okolí, turistika, péče o zdraví

cíle: Seznámit se s památkami v okolí, umět je pojmenovat, orientovat se na mapě.

Pečovat o své zdraví, znát zdravé a nezdravé potraviny, vědět co škodí a proč, návykové látky.

